

TeldersStichting

omdat kennis ertoe doet

Prof. mr. B.M. TeldersStichting
De liberale denktank van Nederland

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
Telefoon 070 363 19 48
info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl

IBAN NL62INGB0003349769

Gun leerlingen dat zij het beste uit zichzelf mogen halen

Patrick van Schie

Nu de PvdA, zoals de hele sociaal-democratie, in de kreukels ligt, moet je de partij haar succesjes gunnen. Haar onderwijsbeleid werpt vruchten af. Eén doel was meer en meer leerlingen tot de 'hogere' vormen van onderwijs toe te laten. Het andere doel was leerlingen nieuwe vaardigheden aan te leren in plaats van 'ouderwetse' zaken als lezen, rekenen en kennis. Beide doelen zijn gehaald. Twee maal hoera voor de PvdA. Helaas blijken de vruchten voor de leerlingen uiterst wrang.

De onderwijsinspectie stelde afgelopen week vast dat het niveau van het Nederlandse onderwijs al zeker twintig jaar op rij gestaag daalt. Dat begint reeds vroeg: in het basisonderwijs. Een-derde van de leerlingen haalt niet het streefniveau voor lezen, meer dan 40% niet dat voor taalverzorging en meer dan de helft blijft onder het streefniveau voor rekenen. Een op elke honderd meisjes en drie op elke honderd jongens is bij het verlaten van de basisschool zelfs niet in staat de eenvoudigste tekst te lezen, en is dus feitelijk analfabeet; 6% van de jongens en 9% van de meisjes kan op dat moment de simpelste rekensommetjes niet maken.

Goed onderwijs kan uitmaken. Er blijken namelijk grote verschillen te bestaan afhankelijk van naar welke school een kind gaat. Bij een gelijkvormige leerlingenpopulatie doet de ene school het beduidend beter dan de andere. Een van de oorzaken van de dalende prestaties van leerlingen is dat hun juffen vaak tevreden zijn als het minimale niveau is bereikt in plaats van te proberen het beste uit de leerlingen te halen. Zulke onderwijzeressen brengen sociaal-democratie in praktijk: voorkom dat sommige leerlingen boven andere uitsteken, want dat zou 'onrechtvaardig' zijn, en ontmoedig prestatiedrift, want dat is zo sneu voor de 'tere' kinderzieltjes. Er zijn juffen die overigens niet anders kunnen: volgens onderwijsadviseur Diane Gerritsen worden ze soms door hun leerlingen in rekenen voorbijgestreefd. 'Er zijn leraren die onderbouw gaan doen omdat ze denken dan minder te hoeven rekenen. Maar ze realiseren zich niet dat groep, 2, 4 en 6 voor rekenen de belangrijkste jaren zijn.', voegt Gerritsen toe.

Niet alleen de beste leerlingen zijn ernstig de dupe van het dalende onderwijsniveau, zo constateert de inspectie. Ook degenen die het minst goed kunnen meekomen lijden zwaar onder het sociaal-democratische minimalisme. Kinderen die niet (goed) kunnen lezen en rekenen wanneer zij de basisschool verlaten, hebben een achterstand opgelopen die zij hun verdere leven nog maar zelden kunnen goedmaken en waar zij de rest van hun leven veel last van zullen hebben. Lezen en rekenen zijn basisvaardigheden; het niet beheersen ervan heeft op alle andere terreinen repercussies. De middelmaat, voor de PvdA de norm, wordt trouwens eveneens geschaad, daar immers over de hele linie het niveau in de loop der jaren fors is gedaald. Ook in het onderwijs geldt: nivellering drukt *iedereen* meer, van de top waarop links zo afgunstig is, via de gemiddelde leerlingen tot aan de achterblijvers, die door zulke onderwijspolitiek tot kanslozen in de samenleving worden teruggeworpen.

TeldersStichting

omdat kennis ertoe doet

Prof. mr. B.M. TeldersStichting
De liberale denktank van Nederland

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
Telefoon 070 363 19 48
info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl

IBAN NL62INGB0003349769

Het 'onderwijsveld' was er als de kippen bij om de onderwijsinspectie te bekritisieren. De voorzitter van de Algemene Onderwijsbond weet de daling van de onderwijskwaliteit aan het lerarentekort. Wat toch niet verklaart waarom een school waar de docenten hun leerlingen wel stimuleren tot lezen en rekenen beter scoort dan een school waar dit niet gebeurt. Paul Rosenmöller, tegenwoordig voorzitter van de vereniging van middelbare schoolbesturen – waar eveneens een daling van het niveau werd geconstateerd – koos voor ontkenning: het rapport van de inspectie zou 'eenzijdig en daarmee onterecht' zijn. De PvdA is helaas niet de enige partij die graag de middelmaat tot norm verheft. GroenLinks wil ook almaar meer leerlingen laten doorstromen naar 'hogere' vormen van onderwijs ongeacht de mogelijke consequenties voor de kwaliteit. En 'onderwijspartij' D66 verkondigt, bij monde van Eerste Kamerlid Paul Schnabel, dat kennis in het digitale tijdperk overbodig is. Zijn partijgenoot Tweede Kamerlid Paul van Meenen vindt dat er te veel wordt getoetst. Ook andere linkse partijen dan de PvdA helpen gedegen onderwijs dus graag nog verder naar de knoppen.

Gelukkig reageerde de nieuwe Onderwijsminister Arie Slob anders: 'We moeten niet in het defensief, maar de werkelijkheid onder ogen zien.' Hopelijk duidt dit erop dat basisvakken als Nederlandse taal en rekenen en een zogenaamd 'ouderwetse' bezigheid als verwerven van kennis weer centraal komen te staan in het onderwijs. Haal het beste zo vroeg mogelijk uit elke leerling en breng ze basiskennis bij waar ze de rest van hun leven plezier van zullen hebben. Niet iedere leerling zal hetzelfde kunnen; verschillen in aanleg en belangstelling zullen blijken en moeten ook naar boven kunnen komen. Daar varen alle leerlingen wel bij. Zet dus het minimalistische PvdA-onderwijsbeleid zo snel mogelijk om in een maximalistische benadering. Leren, en presteren, moet weer mogen.

Patrick van Schie is historicus en directeur van de Teldersstichting. Deze column is eveneens verschenen op de website van het dagblad Trouw.